

Адаптирана програма за самостојна домашна рехабилитација за пациенти со исхемичен мозочен инсулт во хроничен период

Данче Василева, Даниела Љубенова

Адреса за кореспонденција:

М-р Данче Василева

Факултет за медицински науки – ВЗШ

Универзитет “Гоце Делчев” – Штип

Email: dance.vasileva@ugd.edu.mk

Адреса за кореспонденција:

Доц. Даниела Љубенова, Продекан

Факултет за кинезитерапија, туризам и спортска анимација

Национална Спортска Академија “Васил Левски”

Ул. “Гургулјам” бр.1, 1000 Софија

Email: [lubanova@abv.bg](mailto:lubenova@abv.bg)

Резиме. Целта е да се претстави Адаптираната програма за домашна самостојна рехабилитација за пациенти со исхемичен мозочен инсулт во хроничен период, која ја разработивме врз основа на принципите на моторната контрола, моторната обука и современите насоки на невростимулирачката терапија (Neurodevelopmental treatment - NDT). Рековалесценцијата по повреда на централниот нервен систем е интерактивна работа меѓу пациент, интердисциплинарен тим од специјалисти и блиски роднини. Адаптираната програма и терапија за пациенти со исхемичен мозочен инсулт во хроничен период е ориентирана кон решавање на фокусирани функционални активности, со што се бара активното учество од страна на пациентот, за да се добие лично искуство и да се искористат можностите на невропластичните процеси за обновување. Пациентот може да се научи само доколку е активен во процесот или извршувајќи активности со активно учество и олеснување, во зависност од неговите функционални можности. Кај моторната обука, добивајќи дури и минимално коректен одговор од страна на пациентот е добро да се прекине со мануелната помош, за да не се попречува на процесот на обновување. Барајќи оптимални стратегии, погодни и соодветни за конкретниот пациент и неговите способности, имаме за крајна цел да ги подобриме функционалните моторни можности, постуралната стабилност, ортосатичната реактивност и одењето кај пациентите со исхемичен мозочен инсулт во хроничен период.

Оваа програма може да има придонес и за општеството, обезбедувајќи поголема информација за можностите на физичките вежби во превенцијата и лекувањето на оваа болест заедно со медикаментозната терапија и диетичниот режим.

Клучни зборови: Исхемичен мозочен инсулт, Невростимулирачка терапија, Домашна рехабилитација

Adapted program for independent home rehabilitation for patients with ischemic stroke in the chronic period

Dance Vasileva, Daniela Lubenova

Address for correspondence:

MSc. Dance Vasileva

Faculty of Medical Sciences - High Medical School

University "Goce Delchev" – Shtip

Email: dance.vasileva@ugd.edu.mk

Address for correspondence:

PhD. Daniela Lubenova, Associate Dean

Faculty of Physiotherapy, Tourism and Sport animation

National Sports Academy "Vasil Levski"

1 Gurgulyat St., 1000 Sofia

Email: lubenova@abv.bg

Summary. The purpose is to present the adapted program for independent home rehabilitation for patients with ischemic stroke in chronic period, which is worked out on the basis of principles of motor control, motor learning and the contemporary guidance of neuro developmental therapy, (Neurodevelopmental treatment - NDT). Recovery after injury to the central nervous system is an interactive work between the patient, an interdisciplinary team of specialists and close relatives. The adapted program and therapy for patients with ischemic stroke in the chronic period is oriented towards solving focused functional activities, which require active participation by the patient, to get a personal experience and to take advantage of the possibilities of the processes of neuroplasticity for recovery. The patient can be learned only if he actively participates in the process or performing activities with the active participation and facilitation, depending on its functional capabilities. In motor learning, gaining even minimally correct response by the patient, it's good to stop with manual assistance, not to hinder the recovery process. Seeking optimal strategies suitable and appropriate for the particular patient and his capabilities, our final purpose is to improve functional motor capabilities, postural stability, postural reactivity and gait in patients with ischemic stroke in the chronic period.

This program can contribute the society, providing more information about the possibilities of physical exercise in the prevention and treatment of this disease with drug therapy and Dietary regime.

Ket words: Ischemic stroke, Neurodevelopmental treatment – NDT, Home rehabilitation.